

*De enkelte elementer i lovforslaget**1. Forslag om en pligt for kontanthjælpsmodtagere til aktivt at søge arbejde*

Det er efter lov om aktiv socialpolitik en grundlæggende betingelse for at modtage hjælp i form af kontanthjælp eller aktivering, at ansøgeren opfylder sin pligt til at forsørge sig selv og sin familie. Efter lovens rådighedsregler er det derfor et krav, at den der søger hjælpen i tilstrækkelig grad har udnyttet sine arbejdsmuligheder - dvs. står til rådighed for arbejdsmarkedet. Har ansøgeren et arbejde eller kan ansøgeren få et arbejde, kan der ikke ydes hjælp.

Rådighedskravet betyder, at kontanthjælpsmodtageren er forpligtet til at påtage sig ethvert rimeligt tilbud om arbejde. Derimod indgår der ikke i rådighedsreglerne - i modsætning til hvad der gælder for forsikrede ledige - et direkte krav om, at kontanthjælpsmodtageren skal være aktivt arbejdssøgende. Frem for et formelt krav herom bygger rådighedsreglerne på, at der er de rette incitamenter for såvel modtageren som kommunen til at sikre rådigheden, herunder ved en løbende opfølgning mindst hver 3. måned i alle kontanthjælps- og aktiveringssager.

Kommunen kan således opfordre og henstille til kontanthjælpsmodtageren om selv at gøre en indsats for at etablere kontakten til det ordinære arbejdsmarked ved at være aktivt arbejdssøgende, ligesom der kan ydes vejledning og information om jobsøgning. Men kommunen kan ikke betinge udbetaling af kontanthjælpen af, at modtageren aktivt søger arbejde.

For i højere grad at synliggøre princippet om, at kontanthjælpsmodtagere har pligt til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet foreslås det derfor i den nye bestemmelse i § 13 a, jf. forslaget § 1, nr. 3, at rådighedsbegrebet for kontanthjælpsmodtagere - i lighed med det gældende rådighedsbegreb for forsikrede ledige - bliver udvidet med et krav om aktiv arbejdssøgning. Kravet skal gælde for den gruppe af kontanthjælpsmodtagere, der får hjælp alene på grund af ledighed.

2. Forslag om at præcisere de gyldige grunde for en kontanthjælpsmodtager til ikke at opfylde sin rådighedsforpligtelse

Efter den gældende rådighedsforpligtelse har kontanthjælpsmodtageren og dennes ægtefælle ikke pligt til at tage imod tilbud om arbejde eller aktivering, hvis der ikke er tale om et rimeligt tilbud.

Det er kommunen, der skal vurdere, om et tilbud om arbejde eller aktivering er et rimeligt tilbud. Denne vurdering skal i det enkelte tilfælde ske med udgangspunkt i, hvad personen skønnes at kunne klare.

Hvis kommunen derfor skønner, at kontanthjælpsmodtageren ud fra omfanget af sine ressourcer og forudsætninger kan magte det konkrete tilbud, skal den pågældende tage imod dette - uanset karakteren af et eventuelt hidtidigt arbejde.

Konkrete forhold med hensyn til indholdet af det tilbudte arbejde kan bevirke, at rimelighedskravet ikke er opfyldt, fx hvis arbejdet forudsætter kræfter, som personen ikke besidder. Ved et tilbud om aktivering kan rimelighedskravet heller ikke anses for opfyldt, hvis fx den tilbudte aktivitet må betragtes som formålsløs, eller hvis det kvalificerende element kun har et meget begrænset omfang.

Aktivloven indeholder imidlertid ikke en udtømmende opregning af, i hvilke situationer kommunen kan se bort fra rådighedsforpligtelsen, dvs. hvornår en person har en gyldig grund til ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder. Loven angiver i stedet en række eksempler på, hvornår der typisk foreligger en gyldig grund:

- at det fremgår af en lægeerklæring, at personen ikke kan arbejde på grund af sygdom, eller der er risiko for, at helbredet forringes, hvis den pågældende fortsætter med det hidtidige arbejde.
- at personen er nødt til at passe sine børn, og kommunen ikke kan anvise en anden mulighed for at få børnene passet.
- at arbejdet omfatter udvikling og fremstilling af krigsmateriel.
- at en person har ret til frihed i forbindelse med fødsel eller adoption, jf. loven om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov mv.

I modsætning til reglerne i aktivloven er det i Arbejdsministeriets regelsæt om de forsikrede ledige udtømmende angivet, hvornår der foreligger en gyldig grund til, at den ledige ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

For de forsikrede ledige er det følgende 5 gyldige grunde, der i praksis er de mest anvendte:

- helbredsmæssige forhold
- transportvanskeligheder
- manglende pasningsmulighed for børn eller andre familiemedlemmer, der kræver pleje
- ophør i aktiveringstilbud for at påbegynde ustøttet arbejde, og
- forhold vedrørende det formidlede arbejde.

Ud over de nævnte 5 grunde ses der også bort fra ophør i eller afslag på arbejde eller aktivering i tilfælde, hvor den ledige aftjener værnepligt og hvor den ledige modtager støtte efter lov om social service til pasning af handicappet barn eller døende nærstående